

§ 119

Delårsrapport Region Norrbotten april 2021

Dnr 534-2021

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att delårsrapport per april 2021 godkänns.

Yttrande till beslutsförslaget

Coronapandemin har pågått under hela första tertiet vilket har påverkat resultaten och måluppfyllelsen. Det är glädjande att produktionen åter börjat öka och tillgängligheten därmed börjat förbättras, fastän de fortfarande är på låga nivåer.

Sammanfattning

Ekonomiska resultatet per april är positivt med 358 mnkr vilket är 248 mnkr bättre än budget. Årsprognosen pekar på ett positivt resultat på 613 mnkr vilket är 74 mnkr bättre än budget.

Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) har i april beslutat att ändra livslängdsantagandet i den beräkningsmodell (RIPS) för pensionsåtagandet som tillämpas av kommuner och regioner. Analyser pekar på en högre livslängd, framförallt för män än det livslängdsantagande som hittills använts. Medarbetare i kommuner och regioner lever längre och det måste beaktas i beräkningen. Förändringen innebär att den beräknade pensionskulden ökar med ca 5 procent för regionerna. För 2021 innebär det en engångskostnad för Region Norrbotten på 236 mnkr som belastat resultat per april. Den kostnaden var inte känd när budgeten beslutades och är således en avvikelse mot budget.

Det finansiella målet att balanskravsresultatet ska uppgå till en (1) procent av skatter, statsbidrag och utjämning uppnås med god marginal både för perioden och i prognosen.

Bedömningen av de strategiska målen per april visar att samtliga sex strategiska målen delvis uppnåtts. En samlad bedömning av regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten, med hänsyn taget till omständigheterna (coronapandemin), har en delvis god ekonomisk hushållning.

Vid årets slut prognosticeras att två av de strategiska målen helt har uppnåtts och fyra har delvis uppnåtts.

Ärendet

Ekonomiskt delårsresultat per april

Region Norrbottens ekonomiska resultat per april är positivt med 358 mnkr vilket är 248 mnkr bättre än budget.

Verksamhetens resultat är 103 mnkr, vilket är 66 mnkr bättre än föregående år men 9 mnkr sämre än budget.

Resultatet per april har belastats av engångskostnad för förändrade livslängdsantaganden i pensionsskultsberäkningen på 236 mnkr. Totala nettokostnaderna blir därför 179 mnkr (6,3 procent) högre än förra året. Nettokostnadsutvecklingen i verksamheterna är dock låg (-2 procent).

Under perioden har verksamheterna bedrivit covidvård och den planerade verksamheten har varit neddragen med minskade kostnader och förlorade intäkter som följd. Regionen har erhållit 48 mnkr i ersättning för merkostnader för covid-verksamhet under 2021 och 30 mnkr för merkostnader under 2021. Regionen har dessutom erhållit 123 mnkr för testning och vaccination samt 11 mnkr för ökade sjuklönekostnader, där regionen haft utökade kostnader för sjuklön med 8 mnkr. De minskade kostnaderna för neddragen planerad verksamhet är i storleksordningen 125 mnkr.

Divisionerna redovisar ett positivt resultat på 1 mnkr, en förbättring med 63 mnkr jämfört med samma period föregående år vilket huvudsakligen förklaras med lägre kostnader pga. neddragen planerad verksamhet, kostnadsersättning för provtagning och vaccination samt pågående omställning. Verksamheterna under Regionala utvecklingsnämnden har ett överskott på 9 mnkr hänförligt till kulturverksamheten och Patientnämnden har ett resultat i balans.

Skatteintäkterna ökar som följd av en förbättrad skatteunderlagsprognos. Finansnettot förbättrar resultatet med 254 mnkr och förklaras med ökning av pensionsportföljen marknadsvärde.

Balanskravsresultatet på 96 mnkr i relation till skatter och generella statsbidrag är 3,1 procent för perioden vilket innebär att regionen med god marginal når det finansiella målet på 1 procent.

Omställningen

Omställningen innebär att kostnadsminskningar och intäktsökningar om totalt 700 mnkr ska genomföras. Hittills har 360 mnkr tagits hem, 93 mnkr 2019, 220 mnkr 2020 och ca 60 mnkr under januari-april 2021. Bland annat har antalet anställda minskat med 257 personer sedan september 2019. Under 2021 fortsätter arbetet med effektiviseringar av stab-, stöd- och serviceorganisationen samt fortsatt arbete att få en ekonomi i balans i divisionerna.

Ekonomisk årsprognos

Årsprognosen pekar på ett positivt resultat på 613 mnkr vilket är 74 mnkr bättre än budget. Skillnaden mot budget beror framför allt på ökade skatteintäkter och ett högre finansnetto.

Prognosen för verksamhetens resultat är 403 mnkr vilket är 24 mnkr bättre än budget och 618 mnkr lägre än föregående år.

Prognosen bygger på att smittspridningen av covid-19 avtar i takt med att medborgarna vaccineras. Normal verksamhet förväntas starta upp och bedrivs efter sommaren, dvs. september och framåt. Då Covid-19 verksamheten fortfarande pågår i maj ökar även merkostnaderna. Regeringen har i ändringsbudgeten föreslagit ytterligare kompensation för covidvård och uppskjuten vård med 48 mnkr. Dessa medel är ännu inte beslutade och är heller inte medtagna i denna prognos.

Nettokostnadsutvecklingen prognostiseras bli +11,8 procent jämfört med föregående år vilket beror på låga nettokostnader 2020 och engångskostnad 2021 för ändrat livslängdsantagande i pensionsskultsberäkningarna på 236 mnkr.

Divisionerna sammantaget prognosticerar ett underskott på 121 mnkr. Ett underliggande underskott finns fortfarande, framför allt i verksamheterna akut omhändertagande, tandvård och hälsocentralerna. Regiongemensamma verksamheter prognosticerar ett positivt resultat med 177 mnkr.

Årsprognosen för regionala utvecklingsnämnden är 30,5 mnkr sämre än budget och förklaras av att prognosticerat underskott för Länstrafiken (regionens andel) visar ett underskott på totalt -38,2 miljoner kronor i förhållande till den av regionala utvecklingsnämnden fastställda budget för 2021. Prognosen för kulturverksamheterna är +7,7 mnkr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning bedöms öka med 3,5 procent vilket är 140 mnkr högre än budgeterade 2 procent.

Pensionsportföljens utveckling påverkas av utvecklingen på finansmarknaderna. I prognosen görs en försiktig bedömning av utvecklingen framöver och därför bedöms pensionsportföljens marknadsvärde vara oförändrad jämfört med april. Det innebär ett positivt finansnetto med 210 mnkr vilket är 50 mnkr bättre än budget.

Balanskravsresultatet efter justering för orealiserad värdeförändring i portföljen prognosticeras till 351 mnkr vilket motsvarar 3,8 procent i relation till skatter och generella statsbidrag. Det innebär att regionen med god marginal når det finansiella målet på 1 procent och att en avsättning till resultatutjämningsreserven kan vara möjlig i bokslutet.

Samlad bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även aktiviteter och andra faktorer påverkar.

God ekonomisk hushållning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden visar samtliga sex strategiska mål har delvis uppnåtts. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten med hänsyn till omständigheterna (coronapandemin) har en delvis god ekonomisk hushållning. Det finansiella resultatmålet, att balanskravsresultatet ska uppgå till en (1) procent av skatter, statsbidrag och utjämning, uppnås med god marginal.

Samhälle

Ett livskraftigt län

Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått för perioden. Besked om flera etableringar och investeringar i länet den senaste perioden bidrar till att Norrbotten upplevs attraktivt i arbetet med samhällets omställning. Koordinerade insatser från Region Norrbotten som regionalt utvecklingsansvariga efterfrågas. Ett väl genomfört och väl mottaget exempel på regionens insatser är arbetet med Elnätsanalys där både länets kommuner, Vattenfall och Svenska kraftnät har samlats för att få fram en gemensam bild av Norrbottens elnätskapacitet och framtida behov. Implementeringen av smartspecialiseringsstrategin har tagit viktiga steg under perioden. Nationella beslut om Norrbottenbanan i samband med infrastrukturpropositionen är gynnsamma för länet.

Påverkansarbetet fortlöper enligt de av regionala utvecklingsnämnden och regionstyrelsen fastställda planer som pekar ut de områden som Region Norrbotten ska söka att påverka. Under senhösten och våren har regionen varit väldigt aktiv inom Europaforum Norra Sverige kring exempelvis det skogliga området och med framgång förmedlat synpunkter både nationellt och internationellt på EU-kommissionens förslag om Taxanomin och vad som där beskrivs som hållbara investeringar.

Insatser inom kulturområdet för attraktiva livsmiljöer, såsom arbete med kulturmiljöer och konst i det offentliga rummet i samarbete med kommuner, har genomförts med gott resultat.

Målet bedöms vara uppnått vid årets slut om planerade och påbörjade aktiviteter kan genomföras enligt plan.

Medborgare

Trygg norrbottning med god livskvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Pandemin har haft en fortsatt hög påverkan både på vården och på olika regionala utvecklingsområden. Resultaten har generellt försämrats under pandemin jämfört med utgångsläget innan. Den kraftigt ökade användningen av digitala tjänster har dock möjliggjort att verksamhet kunnat upprätthållas i större utsträckning än vad som hade varit möjligt tidigare. Det strategiska målet bedöms inte kunna uppnås i sin helhet under året.

Tillgängligheten till hälso- och sjukvården följs inom flera delområden. Utfallet för första tertialen 2021 visar på långa väntetider inom flera områden. Detta är huvudsakligen en följd av coronapandemins omfattande påverkan på hälso- och sjukvårdens verksamheter. Andelen patienter som får medicinsk bedömning inom tre dagar från första kontakt är på en oförändrad nivå jämfört med samma tid ifjol. Andelen patienter som blir färdigbehandlade vid ett besök i folktandvården har ökat något men når inte målet för 2021. Målen inom folkhälsoområdet nås inte under första tertialen. Antalet besök på patientnämndens hemsida når inte målet om en ökning.

Inom området regional utveckling är pågående ett viktigt arbete med att ta fram en trafikarta för att optimera trafiken i länet. Tillgången till fysiskt kulturutbud har påverkats negativt av restriktionerna under pandemin. Samtidigt fortsätter pandemin skapa incitament för utökat digitalt kulturutbud. Insatser görs för att utveckla och stärka arrangörsledet i Norrbotten. Det finns ett strukturerat arbete för dialoger med nationella minoriteter och insatser inom bland annat Polarbiblo för att stärka språkutvecklingen. De satsningar inom kompetensförsörjningsområdet som genomförs har ett positivt utfall.

Verksamhet

God, nära och samordnad vård

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Pandemin bedöms ha haft en viss påverkan på måluppfyllelsen, men inte enbart negativt. Till exempel har andelen vårdbesök som sker digitalt ökat kraftigt. Det strategiska målet bedöms delvis uppnås under året.

Antalet fallskador har ökat något jämfört med samma period föregående år. Förskrivning av antibiotika har minskat betydligt och uppfyller regionens mål. Tillämpningen av läkemedelsberättelser för patienter 75 år eller äldre har ökat för både män och kvinnor och uppnår målet för män. Andelen besök på akutmottagning för åldersgruppen 80 år och äldre har ökat något jämfört med samma period ifjol.

Andelen samordnade individuella planer där den enskilde deltagit vid framtagande av planen har ökat och är nära målet. Dock har andelen patienter med en samordnad individuell plan som också har en fast vårdkontakt minskat något och uppnår inte målet. Andelen patienter inom palliativ vård som har en dokumenterad behandlingsstrategi har minskat och når inte målet. De

oplanerade återinskrivningarna har minskat för kvinnor men ökat för män och når inte målen för 2021. Andelen utskrivningsklara patienter på sjukhus är på en oförändrad nivå och uppnår inte målet om en minskning.

Antalet ärenden till patientnämnden som handlar om kommunikation har ökat och når inte målet om en minskning. Andelen personer som anmält ärenden till patientnämnden och fått svar från vården inom fyra veckor når inte målet. Andelen inkomna ärenden via 1177 till patientnämnden har ökat och uppnår därmed målet. Inga stödpersonsutbildningar har kunnat genomföras på grund av pandemin.

Behovsstyrd regional utveckling i samverkan

Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått för perioden. Verksamheten har en god struktur för samverkan med andra aktörer. Arbetet med att genomföra regionala strategier, planer och program fortlöper. Arbetsätt och metoder utvecklas. Samtliga projektstöd hanteras nu inom ramen för Tillväxtverkets system Nyps i och med att kulturstöden även gått över till Nyps. Målet bedöms vara uppnått vid årets slut om planerade och påbörjade aktiviteter kan genomföras enligt plan.

Medarbetare

Hållbar kompetensförsörjning

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet delvis är uppfyllt. Pandemin har under perioden haft fortsatt stor påverkan på regionens verksamheter och resulterat i omfattande omprioriteringar. Extratid och sjukfrånvaro är på fortsatt höga nivåer. April månads utfall visar att sjukfrånvaron nu tenderar att sänkas på total nivå jämfört med de tre första månaderna. Beroende på hur snabbt pandemin avtar och när effekterna av vaccinering träder in, förväntas sjukfrånvaron minska ytterligare. Andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser inom Företagshälsan är fortsatt lägre än före pandemin och omställningen till förmån för efterfrågan på aktiviteter såsom krisstöd, riskbedömningar och rehabiliteringsinsatser.

Vid årets slut bedöms målet vara fortsatt delvis uppnått och är starkt beroende av den fortsatta omfattningen av pandemins effekter på verksamheterna. Måluppfyllelsen beror till exempel på om planerade utbildningsinsatser samt att en medarbetaruppföljning på övergripande nivå kan genomföras, för att kunna bedöma måluppfyllelsen för årsuppföljning.

Ekonomi

Långsiktigt hållbar ekonomi

Den samlade bedömningen är att målet – långsiktigt hållbar ekonomi – delvis uppnås för perioden. Bedömningen är att målet även uppnås delvis på årsbasis.

Regionen har påbörjat resan att nå en långsiktigt hållbar ekonomi. Omställningen, att minska kostnadsnivån med 700 mnkr, pågår. Regionen redovisade ett mycket bra resultat för 2020 och fortsätter att redovisa ett mycket

bra positivt resultat även 2021. Resultatet överstiger det finansiella resultatmålet, även på årsbasis trots belastningen med engångskostnad för ökad pensionsavsättning med 236 mnkr. Resultatet är påverkat av pandemin och covid-19 vården samt av att planerad verksamhet har varit neddragen under delar av året. Samtidigt finns ett uppdämt vårdbehov som ska hanteras framöver och beslut finns om statsbidrag för kompensation av merkostnader.

En positiv resultatutveckling innebär att regionens soliditet utvecklas positivt. Soliditeten är 4 procent med hela pensionsåtagandet medräknat.

Regionen har målet att pensionsportföljen under året ska uppnå 58 procent konsolideringsgrad av pensionsåtagandet. Per april är konsolideringsgraden 60 procent och målet uppnås således.

En förutsättning för positivt resultat är att alla verksamheter har en ekonomi i balans. Divisionerna sammantaget redovisar ett positivt resultat per april men årsprognosen visar att hälso- och sjukvårdsdivisionerna fortfarande har ett underskott som de måste hantera.

Kostnaden för kollektivtrafiken gällande stomlinjerna är betydligt högre än den budget som regionala utvecklingsnämnden har avsatt för detta ändamål. Ett arbete har redan påbörjats för att ta fram en ny trafikarta för länet och revidering av trafikförsörjningsprogrammet ska också startas upp. Det är av största vikt att verksamheten anpassas till den budget som är avsatt för ändamålet.

Långsiktigt hållbar ekonomi förutsätter att regionens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt. Regionen har högre kostnader för att producera hälso- och sjukvård än jämförbara sjukhus i riket. Under flera år har produktiviteten minskat.

Under 2019 började arbetet med att effektivisera processer och flöden i hälso- och sjukvården att ge ekonomisk effekt och produktiviteten förbättrades på samtliga sjukhus och skillnaden i kostnadsnivå jämfört med riket minskade.

Målet är att fortsätta minska skillnaderna mot riket och att öka produktiviteten. Kostnaderna har fortsatt att minska under 2020 och 2021 som en följd av den påbörjade omställningen men även på grund av neddragen planerad verksamhet på grund av pandemin. Ökad produktivitet uppnåddes endast under första kvartalet 2020. Under första kvartalet 2021 har produktiviteten fortsatt att minska. Pandemins effekter på produktiviteten för helår 2021 är svåra att bedöma.

Regionen har beslutat att införa produktions- och kapacitetsplanering i hälso- och sjukvården med full implementering under år 2022. Det underlättar ledning och styrning för att uppnå ökad produktivitet.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Delårsrapport Region Norrbotten april 2021

Bilaga Delårsrapport Region Norrbotten april 2021, Måluppfyllelse i perspektiv

Bilaga Delårsrapport Region Norrbotten april 2021, Produktion, tillgänglighet och kostnadseffektiv verksamhet

SKR Cirkulär 21:19 Nytt livslängdsantagande RIPS

Protokollsutdrag skickas till:

Avdelningsdirektörer

Divisionschefer